

**Regeringens skrivelse**

**1980/81: 7**

**med redogörelse för verksamheten inom Europarådets ministerkommitté under år 1979;**

beslutad den 26 juni 1980.

Regeringen överlämnar till riksdagen enligt bifogade utdrag av regeringsprotokoll redogörelse för verksamheten inom Europarådets ministerkommitté under år 1979.

På regeringens vägnar

THORBJÖRN FÄLLDIN

OLA ULLSTEN

## UTRIKESDEPARTEMENTET

Utdrag  
PROTOKOLL  
vid regeringssammanträde  
1980-06-26

**Närvarande:** Statsminister Fälldin, statsrådet Ullsten, Bohman, Mundebo, Friggebo, Mogård, Dahlgren, Åsling, Krönmark, Johansson, Holm, Andersson, Boo, Winberg, Adelson, Danell.

**Föredragande:** statsrådet Ullsten

**Skrivelse till riksdagen med redogörelse för verksamheten inom Europarådets ministerkommitté under år 1979.**

---

I resolution 319 (1966) om förbindelserna med de nationella parlamenten uppmanar Europarådets rådgivande församling regeringarna att årligen lägga fram en rapport om verksamheten i Europarådets ministerkommitté inför sina parlament. Regeringen har lämnat riksdagen sådana redogörelser för åren 1967–1978 (skr. 1968: 23, skr. 1969: 27, skr. 1970: 39, skr. 1971: 119, skr. 1972: 107, skr. 1973: 161, skr. 1974: 131, skr. 1975/76: 8, skr. 1975/76: 141, skr. 1977/78: 6, skr. 1978/79: 17, skr. 1979/80: 21). En redogörelse för verksamheten inom Europarådets ministerkommitté under år 1979 har utarbetats inom utrikesdepartementet efter samråd med cheferna för justitie-, social-, industri-, budget-, utbildnings-, jordbruks-, arbetsmarknads-, bostads- och kommundepartementen. Redogörelsen bör fogas till regeringsprotokollet i detta ärende som bilaga.

Jag hemställer att regeringen till riksdagen överlämnar den inom utrikesdepartementet upprättade redogörelsen för verksamheten inom Europarådets ministerkommitté under år 1979.

---

Regeringen beslutar i enlighet med föredragandens hemställan.

## **I. Redogörelse för verksamheten inom Europarådets ministerkommitté under år 1979**

### **1 Allmänt om ministerkommitténs arbete**

I maj 1979 högtidlighöll Europarådet 30-årsdagen av organisationens tillkomst. Under året sammanträdde ministerkommittén vid två sessioner och ställföreträdarkommittén höll 15 möten. Österrikaren Franz Karasek, mångårig medlem av Europarådets parlamentariska församling, valdes till ny generalsekreterare. Arbetet på en ny sexårsplan för ministerkommitténs verksamhet 1981–86 inleddes. I generalsekreterarens förslag till denna plan markeras förstärkta insatser för att utjämna den bristande ekonomiska och sociala balansen mellan medlemsländerna. Sålunda föreslås att ökat intresse ägnas migrationsfrågorna och vidare betonas vikten av att fortsätta det framgångsrika arbetet för mänskliga rättigheter och inom området för den sociala stadgan. Flera tecken tyder på att Europarådet befinner sig i något av en brytningstid. På områden där det europeiska samarbetet traditionellt bedrivits inom Europarådets ram gör sig andra internationella organisationer, främst EG, allt starkare gällande. Under året kunde den svenska permanenta representationen i Strasbourg förstärkas.

### **64:e ministerkommittémötet**

Europarådets 64:e ministerkommittémöte ägde rum den 10 maj 1979 under ordförandeskap av den holländske utrikesministern van der Klaauw. Den svenska delegationen leddes av utrikesminister Hans Blix och bestod i övrigt av Sveriges ständiga ombud vid Europarådet ambassadören Bengt Åkerrén, kanslirådet Lars-Åke Nilsson, utrikesdepartementet, samt biträdande ombudet vid Europarådet departementssekreteraren Mats Åberg. Huvudämnen vid mötet var utvecklingen av det europeiska samarbetet, ESK samt FN-frågor. Diskussionen om det europeiska samarbetet ägnades främst åt frågan om relationerna mellan Europarådet och EG. Generalsekreteraren Kahn-Ackermann ansåg att dessa utvecklats i positiv riktning under senare år. EG-kommissionens vice ordförande Haferkamp bekräftade kommissionens vilja till samarbete med Europarådet och formulerade sentensen "Europa slutar inte vid EG:s gränser". Tyske biträdande utrikesministern Hamm-Brücher underströk Europarådets roll som politiskt diskussionsforum för alla västeuropeiska länder, särskilt viktig i den aktuella situationen inför EG:s utvidgning och tillkomsten av det direktvalda EG-parlamentet. Utrikesminister Blix berörde i sitt inlägg Sveriges inställning till europeiskt ekonomiskt samarbete och ministerkommitténs roll som forum för politiskt meningsutbyte.

†1 Riksdagen 1980/81. I saml. Nr 7

Som den förste av flera talare tog den portugisiska utrikesministern Freitas Cruz upp frågan vad Europarådet kan göra för att främja en nord-syddialog i europeiskt perspektiv. Den schweiziska utrikesministern Aubert hänvisade till initiativ i såväl den parlamentariska församlingen som vid den europeiska kommunalkonferensen och föreslog att ministerkommittén vid sitt nästa möte skulle på dagordningen föra upp en särskild fråga om den bristande ekonomiska och sociala balansen i Europa. Aubert hävdade att en lösning av dessa problem vore en nödvändig förutsättning för att säkra demokratin i medlemsländerna. I ett inlägg i denna fråga hänvisade utrikesminister Blix till det svenska förslaget om en konferens för de europeiska migrationsministrarna i Europarådets regi.

Norske utrikesministern Frydenlund framhöll att den föreslagna nord-syddialogen kunde bli ett stöd för den återupprättade demokratin i södra Europa. Ekonomiskt samarbete mellan nord och syd vore rationellt, sade han, men det vore bättre att i stället för att flytta människor norrut flytta kapitalet söderut.

Under diskussionen om ESK gav flertalet talare uttryck för en vilja att behålla ESK-processen intakt som ett värdefullt bidrag till avspänningssträvandena. Likaså framhölls den roll Europarådet kan spela i förberedelsearbetet inför mötet i Madrid hösten 1980.

Den avgående generalsekreteraren Kahn-Ackermann avtackades för sin insatser under ämbetsperioden åren 1974–79.

#### **65:e ministerkommittémötet**

Årets andra ministerkommittémöte ägde rum den 22 november under ordförandeskap av den norske utrikesministern Knut Frydenlund. Den svenska delegationen leddes av utrikesminister Ola Ullsten och i denna ingick ambassadören Bengt Åkerrén, chefen för utrikesdepartementets politiska avdelning ambassadören Lennart Eckerberg, kanslirådet Åke Berg, departementssekreteraren Mats Åberg, informationssekreteraren Mats Gullers samt biträdande ombudet vid Europarådet, förste ambassadssekreteraren Sven-Olof Petersson.

I enlighet med önskemål, som uttrycktes vid förra mötet, blev huvudämnet för ministrarnas diskussion den bristande ekonomiska och sociala balansen mellan medlemsländerna. Andra ämnen var ESK samt FN-frågor. I debatten om balansproblemen i Europa underströk utrikesminister Ullsten att Europas privilegierade ställning i jämförelse med länderna i tredje världen inte får hindra oss från engagemang i egna europeiska problem. Han pekade på migrationen i Europa som ett symptom på ekonomisk obalans och uttryckte en förhoppning att den kommande migrationsministerkonferensen skall bidra till att finna lösningar på de problem som uppstår när människor tvingas att emigrera. Han anslöt sig till uppfattningen att fonden för bosättning och regional utveckling (Resettlement Fund) kan bli ett vik-

tigt instrument i detta sammanhang men framhöll att inriktningen av fondens verksamhet borde ändras så att sysselsättningsskapande projekt prioriteras.

Ministerkommittén uppdrog åt ställföreträdarkommittén att till nästa möte framlägga förslag rörande Europarådets och särskilt fondens roll i strävandena att främja en balanserad ekonomisk och social utveckling i Europa.

Ministerkommittén antog vid mötet två uttalanden mot tagandet av gisslan i Teheran och tendenserna till en ökad politisk terror.

Den tillträdande generalsekreteraren Franz Karasek hälsades välkommen och uppläste sin ämbetsförklaring.

### Övrig verksamhet

Under år 1979 hölls inom Europarådets ram följande fyra fackministerkonferenser:

Konferens för ministrar, ansvariga för socialförsäkringsfrågor, 6–7 mars, vid vilken socialminister Gabriel Romanus deltog;

konferens för ministrar ansvariga för familjefrågor, 23–25 maj. Svensk deltagare var socialminister Gabriel Romanus;

konferens för utbildningsministrar 10–13 juni med statsrådet Britt Mogård som svensk deltagare;

konferens för ministrar, ansvariga för miljövard den 19–21 september. Statssekreterare Per Wramner ledde den svenska delegationen.

Under 1979 skedde byte på generalsekreterarposten. Tysken Georg Kahn-Ackermann lämnade sitt ämbete efter en 5-årsperiod och vid församlingens session i maj valdes den österrikiske parlamentsledamoten Franz Karasek till hans efterträdare för tiden 1979–1984. Hans främste motkandidat, ambassadören Olof Rydbeck, som nominerats av de nordiska medlemsländerna, förlorade knappt i en andra valomgång mot Karasek.

Europarådets budget för år 1979 uppgick till cirka 174 milj. franska francs. Sveriges bidrag var totalt 7,6 milj. FF, i vilket belopp bl. a. ingick amortering på den nya Europarådsbyggnaden med 1,1 milj., bidrag till Europeiska farmakopén med 186.000, bidrag till Europeiska ungdomsfonden med 146.000, samt fortsatt kapitaltäckning och årligt bidrag till Europarådets fond för bosättning och regional utveckling med 343 000.

Den svenska permanenta representationen i Strasbourg kunde förstärkas under året. En andremannatjänst tillfördes representationen och i september tillträdde förste ambassadsekreteraren Sven-Olof Petersson sin befattning som biträdande ombud vid Europarådet. Vidare förhyrdes ett residens för den permanente representanten i omedelbar närhet av Europarådsbyggnaden.

## II. Verksamheten inom ministerkommitténs åtta arbetsområden

### 1 Mänskliga rättigheter

Arbetet inom denna sektor har som vanligt bedrivits i huvudkommittén för mänskliga rättigheter (Steering Committee for Human rights – CDDH) och i tre expertkommittéer. Vidare sammanträdde en särskilt expertkommitté med uppgift att samordna uppföljningen av utrikesministrarnas deklaration den 27 april 1978 om mänskliga rättigheter. Ytterligare en särskild expertkommitté – den om kvinnans ställning – hade ett första möte under 1979.

Den förstnämnda särskilda expertkommittén föreslog ministerkommittén att instruera berörda huvudkommittéer att under 1980 inleda en översyn av de rättigheter som innefattas i de internationella instrumenten inom deras verksamhetsområden för att fastställa om ändringar eller tillägg bör göras. Därvid skall särskilt beaktas om det finns ekonomiska, kulturella eller sociala rättigheter som lämpar sig för att tagas in i den europeiska konventionen om mänskliga rättigheter och därigenom bringas under dess kontrollmaskineri. Man skall överväga metoder att öka anslutningen till exempelvis den europeiska sociala stadgan och den europeiska konventionen om migrerande arbetstagares rättsställning. Parlamentariska församlingens rekommendation 839 (1978) om en revision av den sociala stadgan skall beaktas under detta arbete. Beträffande ändringar i övervakningssystemet – församlingen hade därvidlag framfört långtgående förslag – sades att man främst borde inrikta sig på att göra det redan existerande maskineriet effektivare. Det erinrades om att den särskilda expertkommittén möjligen skulle behöva sammanställas på nytt i en senare fas av samordningsarbetet.

Den särskilda expertkommittén rörande kvinnans ställning inventerade vid detta första möte Europarådets verksamhet för att förbättra kvinnornas situation och hade ett åsiktsutbyte om verksamhetens framtida inriktning. Man uppehöll sig också vid Europarådets och dess medlemsstaters bidrag till FN:s kvinnokonferens i Köpenhamn i juli 1980.

Från huvudkommitténs eget arbete kan följande antecknas. Uppföljningen av ovannämnda deklaration intar alltjämt en framträdande plats. Mot bakgrund av den särskilda expertkommitténs rekommendationer beslöts dels att man skall utreda i vilken utsträckning den europeiska konventionen om mänskliga rättigheter redan omfattar ekonomiska, sociala eller kulturella rättigheter, dels analysera kommissionens och domstolens för de mänskliga rättigheterna praxis, dels utreda om medlemsstaternas grundlagar innehåller sådana rättigheter. En uppmaning från ministerkommittén till huvudkommittéerna att vid behandlingen av sina olika projekt särskilt beakta frågan om jämställdhet mellan kvinnor och män föranledde

ett svar. I detta hänvisas till artikel 14 i den europeiska konventionen om mänskliga rättigheter som generellt förbjuder diskriminering bl. a. med hänsyn till kön vid utövandet av de i konventionen och dess protokoll angivna rättigheterna. Vidare framhölls att huvudkommittén generellt tar hänsyn till jämställdhetsfrågor vid det pågående arbetet på att utvidga konventionen med nya rättigheter.

Beträffande det vid flera tidigare tillfällen diskuterade konventionsförslaget om bestraffning av falsk bevisning beslöts att ärendet tills vidare skulle avföras från dagordningen. Det kan tagas upp på nytt, särskilt om kommissionen eller domstolen begär det. Detsamma gäller frågan om regler rörande vittnesplikt i samband med förfaranden inför dessa organ.

I ett yttrande över en vid den elfte justitieministerkonferensen antagen resolution om dödsstraffet anförde huvudkommittén, mot bakgrund av de senaste årens utveckling i Europarådets medlemsstater, att tiden nu kunde anses vara inne att ändra artikel 2 i den europeiska konventionen om mänskliga rättigheter i syfte att ytterligare begränsa användningen av dödsstraffet eller att helt avskaffa detta straff. Ett annat sätt skulle kunna vara att ministerkommittén riktar en rekommendation till regeringarna.

Den expertkommitté som arbetar med utvidgning av rättighetslistan i den europeiska konventionen om mänskliga rättigheter gjorde avsevärda framsteg, även om den inte lyckades slutföra sitt uppdrag i denna del under 1979, vilket man räknat med. Sålunda utarbetades ett utkast till ett sjätte tilläggsprotokoll till nämnda konvention. Utkastet och en förklarande rapport skall studeras ytterligare av expertkommittén, innan de överlämnas till huvudkommittén. Mandatet för expertkommittén har utvidgats och omfattar nu också frågor om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter som en följd av utrikesministrarnas deklaration.

Expertkommittén för förbättrande av proceduren enligt den europeiska konventionen om mänskliga rättigheter avslutade diskussionen om möjligheterna att förbättra rättshjälpen åt enskilda i förfaranden inför kommissionen och domstolen, särskilt i det förberedande skedet. Man fann att några ändringar inte just nu erfordrades i rättshjälpssystemet i samband med själva förfarandet. Vidare konstaterades att det f. n. inte syntes möjligt att få till stånd ett enhetligt system för fri rådgivning till dem som tänker göra en ansökan till kommissionen. Man förutsåg möjligheten att återta upp dessa frågor vid en senare tidpunkt. Något behov av stödåtgärder i detta sammanhang för mentalt handikappade personer (församlingens rekommendation 818 (1977) ansågs inte föreligga för närvarande.

Expertkommittén för information och undervisning diskuterade och utarbetade olika förslag som syftar till att förbättra undervisning, forskning och information om mänskliga rättigheter. Man beslöt bl. a. att snarast låta utarbeta en för den stora allmänheten avsedd broschyr om förutsättningarna och sättet för att framföra klagomål enligt den europeiska konventionen om mänskliga rättigheter.

Minsterkommittén antog den 13 september 1979 en rekommendation (R (79) 16) om främjandet av forskning beträffande mänskliga rättigheter. Medlemsstaternas regeringar uppmanas att vidtaga lämpliga åtgärder i nämnda syfte bl. a. genom att inrätta forskningsstipendier för mänskliga rättigheter och uppmuntra bildandet av centra som tillhandahåller resurser för studier och forskning beträffande mänskliga rättigheter, särskilt inom universitetet och institutioner för yrkesutbildning.

## 2 Sociala frågor och arbetsmarknadsfrågor

### a) Social trygghet

På förslag av huvudkommittén för social trygghet (Steering Committee for Social Security – CDSS) antog ministerkommittén i april 1979 rekommendationen R(79)7 angående en snabbare behandling av pensionsärenden som berör flera länder. Rekommendationen har tillkommit mot bakgrunden av att ansökningar om pension i sådana fall oftast för sitt avgörande kräver upprepade skriftväxling mellan försäkringsorgan i berörda länder innan pension kan betalas från något land. Långsamma rutiner eller bristfällig registerföring i ett enskilt land kan således fördröja hela beslutsförandet och skapa stora svårigheter när en person, som har arbetat också i andra länder än hemlandet, ansöker om pension. Rekommendationen anvisar olika åtgärder för att åstadkomma en snabbare handläggning. Bl. a. rekommenderas införande av nationella registrerings- eller identifikationsnummer, under vilka försäkringskarriären fortlöpande registreras individuellt med hjälp av datateknik. Den försäkrade ges ett standardiserat kort, "European Social Security Identity Card", där de nummer han får i olika länder successivt förs in. På så sätt kan försäkringsperioderna i olika länder snabbt tas fram när en person uppnår pensionsåldern eller eljest ett försäkringsfall inträffar. Vidare rekommenderas att varje land utser förbindelseorgan som får ett övergripande ansvar för att kontakterna med utländska organ fungerar väl.

Arbetet på en revision av den europeiska socialförsäkringsbalken av år 1964 fortsatte under året och huvudkommittén kunde granska förslag till reviderade bestämmelser för hälften av kapitlen i den nuvarande balken. Återstående kapitel genomgås nu i första hand i en arbetsgrupp, med sikte på att ministerkommittén skall lämna ett fullständigt förslag före utgången av 1982.

Huvudkommittén diskuterade vidare initiativ som kommit dels från parlamentariska församlingen, dels från andra kommittéer om utarbetande av konventioner eller rekommendationer om socialförsäkring för kulturarbetare, idrottsmän m. fl.

Kommittén intog ståndpunkten att socialförsäkringsfrågor inte gärna kan särbehandlas för speciella grupper. De rör ett lands hela befolkning

och bör i Europarådsarbetet behandlas inom socialförsäkringsbalkens ram.

Åtskilligt av huvudkommitténs tid gick åt till att förbereda och genomföra den första konferensen för ministrar med ansvar för socialförsäkringsfrågor. Denna konferens hölls i Strasbourg den 6–7 mars 1979. Vid konferensen diskuterades kostnadsutvecklingen inom socialförsäkringen och möjligheterna att finna nya finansieringsmetoder samt socialförsäkringens medverkan i den förebyggande hälsovården. Konferensen fann fördjupade studier nödvändiga och gav huvudkommittén i uppdrag att utreda frågorna vidare. Nästa konferens skall hållas i Spanien sannolikt år 1982.

Huvudkommittén har medverkat i ett samarbete mellan Europarådet och internationella arbetsorganisationen i Genève, som syftar till att skapa en konvention – öppen för alla stater i Europa – om sjukvård för turister och andra som tillfälligt visats i ett land. Vid två expertmöten i Genève åren 1978–79 utarbetades text till en konvention i dessa frågor och dessutom till en modellöverenskommelse i hithörande administrativa frågor, avsedd för länder som har behov av att avtalsvägen reglera de administrativa följdfrågorna. Avsikten är att de utarbetade texterna skall föreläggas en diplomatisk konferens i oktober 1980 i Genève för antagande.

#### **b) Social omvårdnad m. m.**

På förslag av huvudkommittén för sociala frågor (Steering Committee for Social Affairs – CDAS) antog ministerkommittén i september 1979 rekommendationen R(79)17 om skydd mot barnmisshandel. Den är grundad på en rapport från CDAS om orsakssammanhang bakom barnmisshandel samt förebyggande åtgärder mot denna. I rekommendationen uppmanas Europarådets medlemsländer att vidta de åtgärder som erfordras för att skydda barn mot fysisk och psykisk misshandel. Tyngdpunkten lades vid möjligheterna att spåra fall av barnmisshandel samt på de förebyggande åtgärderna.

Huvudkommittén inledde under året en diskussion om en rapport från en grupp av konsulter som studerat förutsättningarna för en långsiktig socialpolitik. Kommittén beslöt vidare att insamla information om hur 1953 års konvention om social och medicinsk hjälp tillämpas i de medlemsstater – däribland Sverige – som ratificerat konventionen. Den är avsedd att garantera medborgare i medlemsländerna som befinner sig i en annan stat och som saknar medel för sitt uppehälle rätt till socialhjälp och tillgång till sjukvård. Därefter skall kommittén ta ställning till om hur man bättre skall kunna sprida information om konventionens tillämpning samt till frågan om eventuella kompletteringar av konventionen. Kommittén avslutade under året sitt arbete med en rapport om internationella adoptioner som utarbetats av en konsult. Rapporten har inte lett till någon resolution eller rekommendation i frågan.

### c) Migration

På svenskt förslag beslöt ministerkommittén i januari 1979 att genomföra en europeisk migrationsministerkonferens. Den ägde rum i Strasbourg den 6–8 maj 1980 under ordförandeskap av statsrådet Karin Andersson.

Ministerkommittén antog i maj 1979 rekommendationen R(79)10 om invandrarkvinnor. I denna uppmanas medlemsländerna bl. a. att öka möjligheterna för invandrarkvinnor att delta i språkundervisning, inklusive alfabetiseringsundervisning.

I mars 1979 avled Europarådets särskilde representant för flykting- och överbefolkningsfrågor Pierre Schneiter som sedan år 1953 innehaft detta personliga uppdrag och som sedan år 1956 varit ordförande i styrelsen för Europarådets fond för bosättning och regional utveckling (Resettlement Fund). Ministerkommittén beslöt i oktober 1979 att ersätta Särskilde representantens rådgivande kommitté (CAHRS) med en Huvudkommitté för migrationsfrågor (CDMG).

### d) Övriga arbetsmarknadsfrågor

Ministerkommittén antog i februari 1979 en resolution om ungdomars inträde i arbetslivet. Den innehåller rekommendationer om åtgärder som syftar till att underlätta övergången från skola till arbetsliv.

Huvudkommittén för sociala frågor (Steering Committee for Social Affairs – CDAS) beslöt vid sitt höstmöte att tillsätta en expertgrupp med uppgift att utarbeta en jämförande studie av lagar och praxis när det gäller rätt till information och rätt till möten på arbetsplatsen. Kommittén beslöt också att inleda ett projekt om sociala åtgärder för att ta hand om flyktingar. En konsult skall få i uppdrag att göra det inledande arbetet på detta projekt. En under CDAS tillsatt expertgrupp om organisationsrätt påbörjade sitt arbete.

Huvudkommittén för sociala frågor har på hela sitt ansvarsområde medverkat i uppföljningen av 1978 års deklaration om mänskliga rättigheter.

### e) Jämställdhetsfrågor

Ministerkommittén tillsatte år 1979 en expertkommitté för kvinnornas ställning. Kommittén fick i uppdrag att göra en översyn av Europarådets hittillsvarande arbete för att främja kvinnornas ställning och lägga fram förslag om nya insatser inom ramen för den medelfristiga planen i syfte att undanröja hindren för reell jämställdhet mellan män och kvinnor. Kommittén fick även i uppgift att förbereda Europarådets medverkan vid FN:s kvinnokonferens i Köpenhamn i juli 1980.

### 3 Utbildning och kultur

Kulturstyrelsen eller rådet för kultursamarbete (Council for Cultural Co-operation—CDCC) som är det samordnande organet för frågor avseende utbildning och kultur har under året hållit sina 36:e och 37:e möten.

På skolområdet driver kulturstyrelsen ett projekt avseende problemet hur skolan skall förbereda ungdomar i åldern 14–19 år för arbetslivet. Man har koncentrerat sig på frågor om samlevnadsformer i samhället. Sverige har åtagit sig att ordna ett symposium 1980 på temat "New Forms of Social Education". En underkommitté till kulturstyrelsen "Standing Conference for University Problems" (CC-PU) sysslar med frågor som rör högre utbildning och forskning. Bl. a. arbetar man fram vissa principer för åtgärder för att underlätta studier i annat land. Man förbereder en europeisk studenthandbok och avser också att upprätta ett nätverk av nationella informationscentraler. Inom vuxenutbildning och språkundervisning drivs de två projekten Adult Education och Modern Languages. I anslutning till det senare projektet ordnade Sverige ett kollokvium i maj 1979 på temat språkundervisning för vuxna invandrare.

Kulturstyrelsen genomför vidare vissa kulturprojekt. En projektgrupp är policy-inriktad och diskuterar frågor om europeisk kulturpolitik. En annan grupp består av företrädare för 21 städer som utbyter erfarenheter om kulturpolitik på det lokala planet. Örnköldsvik och Södertälje är representerade från svensk sida. En projektgrupp studerar främst lokal/närradio och TV som medel i kulturförmedling. Gruppen besökte svenska närradio- och lokalradiostationer under 1979.

Arbetet med att upprätta ett datorbaserat informationssystem om pedagogisk forskning "European Documentation and Information System for Education" (EUDISED) har fortsatt under 1979. En arbetsgrupp har fått i uppdrag att undersöka förutsättningarna för ett samarbete med EG och UNESCO.

Den elfte utbildningsministerkonferensen hölls den 10–13 juni i Haag på temat utbildning och jämställdhet för kvinnor. Nästa utbildningskonferens skall hållas i Lissabon 1981.

Med anledning av det internationella barnåret genomfördes en konferens på temat "Från födelsen till åttaårsåldern: barnen i Europa på 1980-talet". Härvid diskuterades barns uppväxtvillkor i ett bredare socialt och utbildningspolitiskt perspektiv. I Eskilstuna hölls i augusti 1979 ett seminarium om barn och kultur. Förslag om en framtida barnkulturpolitik på nationell och europeisk nivå framlades av deltagare från 16 medlemsländer.

### 4 Ungdomsfrågor

Europeiska ungdomsfonden har under året erhållit cirka 5 milj. franska francs i anslag. Sverige bidrar liksom tidigare år tillsammans med vissa

andra medlemsländer med ett frivilligt bidrag. Det europeiska ungdomscentret har under året arrangerat ett antal kurser om aktuella ungdomsfrågor. Antalet ungdomar som deltog i centrets olika aktiviteter under 1979 är fler än under något tidigare år och andelen kvinnliga deltagare har ökat.

## 5 Hälsovård

Europeiska hälsovårdskommittén (European Public Health Committee – CDSP) slutbehandlade under året rekommendationer och rapporter om "Patientens aktiva medverkan i vården" och "Vårdlagets roll vid vården av den döende" samt rapporter om "Problem som möter missbrukare och langare av narkotika vid resor i och utanför Europa", "Behandling av narkotikamissbrukare" och "Vad kan förväntas av hälsovårdssupplysningsprogram". Kommittén tillstyrkte också med vissa ändringar en rekommendation från Europarådets rådgivande församling angående cancerkontroll.

Till ämnen för 1980 och 1981 års forskningsprogram valdes "Biträdespersonal inom tandvården – arbetsuppgifter och utbildning" samt på svenskt förslag "Inortodoxa metoder för diagnos och behandling av sjukdom". Kommittén föreslog att expertkommittéer tillsätts för 1980 och 1981 med följande nya uppgifter: "Förebyggande av narkotikamissbruk", "Begränsning av sjukhuskostnader", "Barnhälsovården", "Vidareutbildning av sjuksköterskor" och "Utvärdering av screeningmetoder".

Kommittén tillstyrkte vidare ett förslag till resolution angående "artificiell insemination" med vissa ändringar utöver dem som redan föreslagits av huvudkommittén för juridiskt samarbete (European Committee on Legal Co-operation – CDCJ). Slutligen påbörjade kommittén diskussionerna om det till år 1981 planerade hälsovårdsministermötet i Spanien. På svenskt initiativ inleddes under året arbetet på att till Europarådet överföra sekretariatfunktionerna för den s. k. Pompidou-gruppen för bekämpande av narkotikamissbruk.

## 6 Miljöfrågor och regionala planeringsfrågor

### a) Miljöfrågor

En konvention rörande skyddet av vilda växter och djur i Europa och deras naturliga biotoper öppnades för undertecknande vid miljöministerkonferensen i Bern 19–21 september 1979. Sjutton medlemsländer, däribland Sverige, samt Finland som observatör och EG undertecknade konventionen. Återstående länder, Cypern, Island, Liechtenstein och Malta, väntas ansluta sig under 1980. Konventionen är föremål för ratifikation. Avsikten med konventionen är att förbättra skyddet och vården av den vil-

da faunan och floran, med särskild tonvikt lagd på utrotningshotade, sårbara och sällsynta arter. Som appendix till konventionen har fogats förteckningar på växt- och djurarter, som skall åtnjuta skydd.

I resolutionerna (79)9 och (79)10, som antagits av ministerkommittén, har närmare fastlagts reglerna för det europeiska nätverket av biogenetiska reservat vilket syftar till att bevara representativa naturtyper och landskap. Våtmarker och hedar hör till de naturtyper, som i första omgången skall inrymmas i nätverket.

Arbetet inom Europeiska naturvårds- och naturresurskommittén (European Committee for the Conservation of Nature and Natural Resources – CDSN) har koncentrerats till frågor om natur- och landskapsvård samt mark för friluftsliv. Speciella studier om olika djur- och växtgrupper pågår och publiceras efter hand som de färdigställs. De avser däggdjur, fåglar, grod- och kräldjur, fiskar och vissa evertebratgrupper samt kärlväxter.

Information och naturvårdsundervisning ägnas stor uppmärksamhet av "Information Centre for Nature Conservation".

Den tredje europeiska miljöministerkonferensen hölls som tidigare nämnts i Bern den 12–21 september 1979. Tema för konferensen var "the Compatibility of Agriculture and Forestry with the Conservation of the Environment". Två resolutioner med anknytning härtill antogs, i vilka närmare utvecklades förhållandena mellan jordbruk, skogsbruk och naturvård samt behovet av vidgad information och undervisning härom.

## **b) Regional planering, byggnadsvård och stadsplanering**

Under år 1979 har huvudkommittén för regional planering och byggnadsvård (Steering Committee for Regional Planning and the Architectural Heritage – CDAT) fortsatt arbetet på de inom kommittén drivna projekten. Rapport om situationen för byggnadsvården i Europa – en uppföljning av byggnadsvårdsåret 1975 – har överlämnats till ministerkommittén. Diskussionen om målinriktning för nästa sexårsperiod har varit intensiv. Ett av resultaten blir sannolikt att det disparata ansvarsområdet avseende regional planering, stadsplanering och byggnadsvård kommer att uppdelas på två huvudkommittéer.

Förarbetena för kampanjen om "Urban Renaissance" har utgjort en väsentlig del av kommitténs arbete liksom förberedelserna för ett symposium som hölls i Fulda, Västtyskland, i juni i år om hantverkets betydelse för byggnadsvården.

Den femte europeiska planministerkonferensen äger rum i London under oktober 1980. Vid konferensen introduceras den av kommittén förberedda kampanjen om stadsförnyelse. Vidare skall behandlas erfarenheterna av det hittillsvarande samarbetet vad gäller regional planering liksom inriktningen av den framtida verksamheten. Frågan om en europeisk konvention avseende regional planering kommer också att diskuteras.

## 7 Regionala och kommunala frågor

Huvudkommittén för regionala och kommunala frågor (Steering Committee for Regional and Municipal Matters – CDRM) höll sitt fjärde plenarmöte den 14–15 maj 1979. Mötet ägnades bl. a. åt uppföljning av de frågor som behandlades vid kommunministerkonferensen hösten 1978 i Stockholm. Vid det femte plenarmötet den 28–30 november var huvudämnet förberedelser för kommunministerkonferensen i Madrid i maj 1980 där invandrarnas politiska rättigheter och deltagande i kommunal verksamhet samt samarbete mellan regering, regionala organ och kommuner behandlats. Det femte plenarmötet ägnades vidare åt uppföljning av 1979 års arbetsprogram och förberedelser av verksamheten under 1980.

Av de projekt som pågår inom kommittén kan nämnas studier av decentralisering, medborgarinflytande på det lokala planet, moderna tekniker för kommunal administration inkl. rationell användning av datorer, kommunal ekonomi och glesbygdsfrågor.

Under 1979 har samarbetet vidgats mellan huvudkommittén (CDRM) och kommunalkonferensen (Conference of Local and Regional Authorities – CLRAE) som representerar de kommunalt förtroendevalda i medlemsländerna.

## 8 Rättsfrågor

### a) Konventioner, resolutioner och rekommendationer

Den europeiska konventionen om skydd av slaktdjur öppnades för undertecknande den 10 maj 1979. Sverige har undertecknat konventionen. Konventionen anger minimiregler för behandling av slaktdjur vid transport till och vistelse i slakthus samt vid själva slakten.

Den 10 maj 1979 öppnades för undertecknande ett tilläggsprotokoll till 1968 års europeiska konvention om skydd av djur vid internationell befordran. Sverige har ratificerat protokollet. Protokollet gör det möjligt för EG att ansluta sig till konventionen.

Den europeiska konventionen om erkännande och verkställighet av vårdnadsavgöranden och om återställande av barn till vårdnadshavaren antogs i november 1979. Konventionen öppnades för undertecknande vid tolfte justitieministermötet i Luxemburg i maj 1980. Sverige har inte undertecknat konventionen. Konventionen syftar främst till att lösa de problem som uppkommer då en förälder som ej har vårdnaden om ett barn tar med sig detta ur riket. I detta syfte föreskriver konventionen ett vidgat erkännande av vårdnadsavgöranden och drar upp riktlinjerna för ett internationellt maskineri för att återföra barnet till rätt vårdnadshavare. Konventionen ger dock myndigheterna i det land där barnet uppehåller sig vissa möjligheter att beakta utvecklingen sedan det tidigare vårdnadsavgörandet

träffades och att vägra verkställighet när det skulle strida mot barnets intressen.

I rekommendation R(79)6 rekommenderas medlemsstaternas regeringar att vid efterforskning av saknade personer följa vissa angivna riktlinjer. Rekommendationens huvudsyfte är att främja inrättandet av nationella organ som är ansvariga för och samordnar efterforskningar.

I rekommendation R(79)12 avseende tillämpning av 1972 års europeiska konvention om överförande av lagföring i brottmål rekommenderas medlemsstaternas regeringar dels att ratificera 1972 års konvention, dels att vid dess tillämpning tolka den i vissa angivna hänseenden på ett sätt som befrämjar ett snabbt förfarande.

I rekommendation R(79)13 avseende tillämpning av 1970 års europeiska konvention om brottmålsdoms internationella rättsverkningar rekommenderas medlemsstaternas regeringar dels att ratificera 1970 års konvention, dels att träffa bilaterala eller multilaterala överenskommelser om inbördes rättshjälp beträffande åtgärder, som är nödvändiga för att underlätta konventionens tillämpning, samt att vidta åtgärder för att tillförsäkra den dömda möjlighet att yttra sig före ett beslut om verkställighet av straff som innebär frihetsberövande.

#### **b) Kommittéarbetet**

Europeiska huvudkommittén för juridiskt samarbete (European Committee on Legal Co-operation – CDCJ) höll under 1979 två möten. Kommitténs 31:a möte ägde rum den 2–6 juli och det 32:a mötet den 26–29 november.

I syfte att uppnå ökad rättslikhet mellan Europarådets medlemsländer pågår utredningsarbete på en rad områden inom olika kommittéer under CDCJ. Bland de ämnen som har utretts under 1979 bör främst nämnas diskretionär prövning inom förvaltningsmyndigheter, immunitet och privilegier, automatisk databehandling av rättslig information, skydd för den enskilde vid automatisk databehandling, vårdnad om barn, följdverkningar i bevishänseende av nya metoder att återge handlingars innehåll, konsumentskydd, kostnader i rättegång, mentalsjukas civilrättsliga ställning, patientskydd och ersättning för skada till följd av medicinsk behandling, äganderättsförbehåll och bidragsförskott.

Huvudkommittén har under året föreslagit ministerkommittén bland annat att anta utkast till en konvention om erkännande och verkställighet av vårdnadsavgöranden och om återställande av barn till vårdnadshavaren samt att anta utkast till rekommendationer om undervisning, forskning och utbildning som rör förhållandet mellan datatekniken och lagen samt om förvaltningsmyndighets diskretionära prövning.

Europeiska kommittén för brottsfrågor (European Committee on Crime Problems – CDPC) höll under år 1979 sitt 28:e möte. Vid mötet, som ägde

rum 19–23 mars, antogs bl. a. fyra rekommendationer som rörde frågor om internationellt samarbete i fråga om lagföring av för brott dömd person. Syftet med rekommendationerna var att underlätta för de medlemsländer som ännu inte tillträtt 1972 års lagföringskonvention, 1970 års brottmålskonvention, 1964 års övervakningskonvention och 1964 års trafikbrottskonvention att ratificera dessa. CDPC antog också en slutlig rapport om avkriminalisering som överlämnades till ministerkommittén. Vidare beslöt CDPC att föreslå ministerkommittén att tillsätta en ny kommitté angående utländska medborgare som är intagna i kriminalvårdsanstalt.

Bland de frågor som under 1979 behandlades av kommittéer under CDPC märks, utöver de ämnen som ovan har nämnts, straffprocessuella frihetsprövanden, ekonomiska brott, terrordåd, internationellt samarbete i fråga om brott mot konst, våldet i dagens samhälle, samarbete mellan allmänheten och polisen för att förebygga och upptäcka brott samt registrering och rehabilitering av dömda.

### c) Övrig verksamhet

På inbjudan av Förbundsrepubliken Tysklands regering hölls ett informellt justitieministermöte i Aachen den 28 och 29 augusti 1979. Vid mötet diskuterades de problem som föräldrade lagar medför samt försvarsadvokatens rättsliga ställning.

Under tiden den 7–9 maj 1979 hölls i Wien ett symposium om automatisk databehandling av rättslig information, varvid man främst behandlade frågan om skydd för köparna av datatjänster.

Det nionde kollokviet om europeisk lag hölls i Madrid den 2–4 oktober 1979. Kollokviet ägnades statliga och lokala myndigheters ansvar för skada som har vållats av anställda eller av myndigheternas organ.

Massmediekommittén (Committee of Experts on the Mass Media – CAHMM) har vid sina möten främst diskuterat de underställda expertgruppernas rapporter rörande bl. a. det fria informationsutbytet, pressens och radio/TV:s roll i ett demokratiskt samhälle samt olika elektroniska media. Man har också diskuterat europeiska och nordiska satellitprojekt och arbetet på massmedieområdet inom andra internationella organisationer, särskilt UNESCO.

## III. Europarådets fond för bosättning och regional utveckling

Fonden för bosättning och regional utveckling (Resettlement Fund) bildades år 1956 som ett instrument i flyktingpolitiken men används numera huvudsakligen för att stödja sysselsättnings- och bostadsbyggnadsprojekt i sådana regioner som har drabbats eller hotar att drabbas av stora befolk-

ningsomflyttningar. I den diskussion som förts det senaste året om Europarådets bidrag till en balanserad ekonomisk och social utveckling i medlemsländerna har frågor om fondens inriktning och verksamhetsformer intagit en framträdande plats. I fonden deltar arton av Europarådets medlemsstater samt Vatikanstaten. Sverige anslöt sig till fonden i juli 1977. Fonden verkar enligt statuter som gavs av ministerkommittén år 1956 och dess verksamhet leds av en styrelse med representanter för anslutna medlemsländer. Fonden har en självständig juridisk status.

Fondkapitalet uppgick vid utgången av år 1979 till nära 17 milj. US dollar och vid samma tidpunkt fanns reserver och vinstmedel på drygt 35 milj. dollar vilka successivt skapats av överskott från låneverksamheten. Sedan sin tillkomst och fram till slutet av år 1979 hade fonden främst genom upplåning på den internationella kapitalmarknaden kunnat finansiera lån för projekt i medlemsstaterna om totalt cirka 930 milj. dollar. Av dessa har drygt 124 milj. dollar återbetalats. Italien har under åren varit den ojämförligt största lånemottagaren och erhållit inemot 50 % av beviljade medel följt av Turkiet som mottagit knappt 20 %. Under de senaste åren har fondens verksamhet expanderat starkt och nyutlåningen under 1979 uppgick sålunda till 283 milj. dollar. Trots denna expansion väntade vid årsskiftet 1979/80 projekt för ca 580 milj. dollar på finansiering och flera har tillkommit sedan dess. En begränsad del av låneverksamheten omfattar s. k. sociala lån, vilka lämnas med en procents ränta för projekt i ekonomiskt svaga medlemsländer.

